

Gaz z łupków - o wynikach terenowych prac badawczych

2015-03-24

Z udziałem Głównego Geologa Kraju, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska Sławomira Brodzińskiego i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Michała Kielszyna 24 marca 2015 r. w Warszawie odbyła się konferencja *Gaz z łupków: bezpieczeństwo i odpowiedzialność - wyniki projektu badawczego*.

3 lata temu Minister Środowiska powierzył Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska realizację projektu związanego z uwarunkowaniami środowiskowymi pozyskiwania gazu z łupków w Polsce. Celem terenowych badań środowiskowych, prowadzonych w ramach projektu, było określenie zakresu oddziaływania na środowisko i ludzi prac rozpoznawczych dotyczących gazu z łupków. Podczas konferencji *Gaz z łupków: bezpieczeństwo i odpowiedzialność - wyniki projektu badawczego* po raz pierwszy publicznie przedstawiono wyniki kompleksowych prac badawczych prowadzonych w rejonie siedmiu odwiertów za gazem z łupków znajdujących się na terenie województwa pomorskiego oraz lubelskiego.

Sławomir Brodziński, Główny Geolog Kraju i Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, otwierając spotkanie, zaznaczył: *"W Polsce od ponad stu lat wydobywa się ropę naftową i gaz ziemny. Dlatego do niedawna eksploatacja węglowodorów nie budziła wśród Polaków żadnych obaw. Sytuację zmieniło pojawienie się pierwszych szacunków dotyczących krajowych złóż gazu w łupkach i paranaftowych, najczęściej zagranicznych opracowań przewidujących znaczne zagrożenie dla środowiska. Od dziś jako pierwsi w Europie dysponujemy wiedzą, która po pierwsze pozwoli rozliczyć się z mitami, a po drugie - przyczyni się do bardziej bezpiecznego prowadzenia prac rozpoznawczych i wydobywczych w przyszłości. Nie tylko w zakresie gazu z łupków, lecz także gazu zamkniętego czy ze złóż konwencjonalnych"*.

"W minionych latach media dywagowały o ewentualnych skutkach środowiskowych prac przedsiębiorców podczas pozyskiwania gazu z łupków. Często były to jedynie domysły lub przypuszczenia, wynikające z braku obiektywnych, rzetelnych informacji oraz badań w tym zakresie. Realizacja projektu miała zatem oczywisty cel - wyjście naprzeciw społecznym oczekiwaniom poprzez zapewnienie unikatowego źródła danych, jakimi są wyniki badań terenowych" - wyjaśnił Michał Kielszyna, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Badania były realizowane na terenach, na których prowadzono prace rozpoznawcze, oraz w ich bezpośrednim otoczeniu. Wykonywały je państwowe instytuty badawcze i uczelnie wyższe. Zaangażowano w nie ponad 60 ekspertów i specjalistów z takich instytucji jak: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (główny odpowiedzialny), Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Politechnika Gdańska oraz Główny Instytut Górnictwa w Katowicach.

Badania i analizy wykonywano na wszystkich etapach prac przedsiębiorstw prowadzących poszukiwania: przed zabiegiem szczelinowania, w jego trakcie i po jego zakończeniu. Prace badawcze obejmowały:

- rozpoznanie warunków lokalnych i zaplanowanie badań terenowych,
- badanie stanu zerowego/zastanego środowiska przed rozpoczęciem prac rozpoznawczych,
- badania w trakcie wiercenia otworu pionowego/kierunkowego,
- badania w trakcie zabiegów uruchamiania złoża z zastosowaniem szczelinowania hydraulicznego oraz testów produkcyjnych,
- badanie stanu środowiska po zakończeniu prac na terenie zakładu,
- badanie stanu środowiska w dłuższym czasie po zakończeniu prac.

Zakres i metody badań dostosowano do lokalnych uwarunkowań oraz harmonogramów prac prowadzonych przez przedsiębiorstwa, co było dużym wyzwaniem dla obu stron.

Wykonane badania pozwoliły na stwierdzenie, że prowadzone prace rozpoznawcze, w tym szczelinowanie, nie wpłynęły znacząco na stan środowiska.

Nie stwierdzono znaczących i trwałych zmian stanu chemicznego wód podziemnych i powierzchniowych, pogorszenia parametrów gleb pod kątem rolniczym ani podwyższenia stężeń pierwiastków promieniotwórczych (radonu) w glebie. Prowadzone działania nie miały także wpływu na stan zasobów wód podziemnych (nie spowodowały obniżenia zwierciadła wód podziemnych). W kilku przypadkach stwierdzono w powietrzu gruntowym tymczasowe podwyższenie analizowanych parametrów. Ustalono, że wynikało ono z gromadzenia się współczesnych produktów naturalnych przemian biologicznych pod folią uszczelniającą badane tereny lub w jednym przypadku - z karbońskich pokładów węgla.

Podczas pracy urządzeń spalinywych dużej mocy i wysokowydajnych pomp, w trakcie szczelinowania, odnotowano krótkotrwale przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu i chwilowe podwyższenie wartości niektórych parametrów analizowanych w powietrzu (tlenki siarki i azotu oraz związki organiczne).

Ingerencja w krajobraz prowadzonych prac była stosunkowo krótkotrwała, a po jej zakończeniu nie pozostawiła znaczącego śladu w krajobrazie.

Podczas prowadzonych badań nie zarejestrowano drgań pochodzących od wstrząsów sejsmicznych związanych z procesem pękania górotworu spowodowanym szczelinowaniem. W jednym przypadku stwierdzono drgania na powierzchni terenu wywołane pracą urządzeń służących do szczelinowania (pomp), jednak nie przekroczyły one dopuszczalnych wartości drgań.

Na podstawie otrzymanych wyników należy podkreślić, że kluczowym dla bezpieczeństwa ludzi i środowiska aspektem prowadzonych prac jest ściśle przestrzeganie zarówno przepisów prawnych, jak i procedur dotyczących robót geologicznych (wiercenia otworów, wykonywania zabiegów szczelinowania itp.) oraz procesów transportu i odzysku / unieszkodliwiania odpadów, które powstają podczas wiercenia i szczelinowania.

Szczegółowe informacje na temat zastosowanych metod prac badawczych, obszarów badań oraz otrzymanych wyników i wniosków znajdują się w dwóch raportach, które są dostępne na stronie Ministerstwa Środowiska i Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. W jednym z raportów zostały także zawarte zalecenia dotyczące prowadzenia monitoringu środowiska oraz rekomendacje dotyczące prac wykonywanych przez przedsiębiorstwa.

Wyniki badań zostaną wykorzystane m.in. do przygotowania zestawu dobrych praktyk dotyczących ochrony środowiska podczas prac związanych z gazem z łupków.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska na zlecenie Ministra Środowiska odpowiada za realizację projektu *Ocena zagrożeń dla środowiska powodowanych procesem poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania niekonwencjonalnych złóż węglowodorów*. Projekt jest realizowany w latach 2012-2015 i finansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego *Wsparcie realizacji Polityki Ekologicznej Państwa przez Ministra Środowiska* Część 1) ekspertyzy i prace badawcze wskazane przez MŚ, zgodnie z umową nr 4/2012/Wn-50/NE-ZS/D z 5 stycznia 2012 r.

Dodatkowych informacji udziela:

[ze strony Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska](#)

Monika Jakubiak-Rososzczuk - rzecznik prasowy
tel.: 783-923-727
e-mail: Monika.Jakubiak@gdos.gov.pl

[ze strony Ministerstwa Środowiska](#)

Katarzyna Pliszczyńska - rzecznik prasowy
tel.: 693-100-798
e-mail: kpliszcz@mos.gov.pl

[Notatka prasowa](#)
[Materiał uzupełniający](#)

[Prezentacja PiG-PIB](#)

[Raport Środowisko i prace rozpoznawcze dotyczące gazu z łupków. Wyniki monitoringu sejsmicznego](#)
[Raport Środowisko i prace rozpoznawcze dotyczące gazu z łupków. Wyniki badań środowiska gruntowo-wodnego, powietrza, klimatu akustycznego, płynów technologicznych i odpadów](#)

**Konferencja Gaz z łupków: bezpieczeństwo i odpowiedzialność - wyniki projektu badawczego,
Warszawa — 24 marca 2015 r.**

